

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 1. De nomine, & definitione matrimonii,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

LIBER SEXTVS, ET TOTIVS OPERIS TRIGE- SIMVS PRIMVS.

DE MATRIMONII SACRAMENTO.

DIVERSOS autores de matrimonij sacramēto tractantes refert Henriquez in 1. par. suæ summæ initio lib. 11. Quibus nouissime ex nostris accessit Thomas Sanchez latissime quæ ad illud spectant bipartito opere persequens. In iure autem canonico apud Gratianum de eodem habentur decem causæ integræ, nempe 27. & sequentes vsque ad 36. inclusiue: nisi quod in 33. causâ interferantur distinctiones de penitentia. In reliquis vero partibus eiusdem iuris habetur totus quartus liber Decretalium Gregorii. Item totus quartus Sexti, & Clementinarum, ad quorum intelligentiam multum conducit Epitome eiusdē libri quarti, quam scripsit Couarruias. Considerabimus autem primo, ipsum matrimonij sacramentum secundum se absolute; secundo, ipsius causas, tertio, impedimenta; quarto, adiuncta ei antecedenter; quinto, adiuncta comitanter; sexto, adiuncta consequenter.

TRACTATUS I.

De Matrimonij sacramento secundum se absolute.

Ic consideranda occurrūt primo, matrimonij nomen, & definitio; secundo, necessitas & institutio; tertio, consensus quo perficitur; quarto, vinculum quo adstringit contrahentes illud; quinto, eius diuisiones.

CAPVT I.

De nomine, & definitione Matrimonij.

SVMMARIVM.

1. Nomina quibus istud sacramentum appellatur, & eorum ratio.
2. Definitio matrimonij, & cuiusmodi contractus sit matrimonium in noua lege.
3. Aliquot partium eiusdem definitionis breuis declaratio.
4. De eo quod in Christiana lege vnus vir non potest simul habere plures uxores.
5. De consensu quo perficitur contractus matrimonij.
6. Consensus in contractum matrimonij est impl. cite in copulam coniugalem: quod non impedit quin de communi consensu coniuges possint ab hac abstinere: quodque ea nondum completa, vnus possit sine alterius consensu ingredi religionem.
7. Matrimonium tanquam verum sacramentum noue legis vim habet conferendi gratiam sanctificantem.

MATRIMONIVM nomen habet à matre, inquit Couarr. in citata epitome par. 2. cap. 1. in initio. siue quia ob id potissimum debet femina nubere vt mater fiat: siue quia in procreatione liberorum, ad quam matrimonij instituitur, maior ratio habetur matris quam patris, propter illius munus in ferendo vtero, & in edenda ac educanda prole, quæ illam facilius ac certius cognoscit: vnde censeri potest dictum matrimonium quasi matris munus, sicut dona fortunæ dicuntur patrimonium ob patris in illis acquirendis & conseruandis præcipuum munus.

Ipsium quoque, connubij & nuptiarum nomine significatur, vt notat Sanchez in proemio, num. 4. Ab obnubendo,

seu velando, quia quæ nubere obtegitur mulier velamine dum benedicitur, quo inferiorem viro illique subditam se esse cognoscat, exemplo Rebecca, quæ Genes. 24. viso viro suo Isaac ambulante, ac veniente ei obuiam, caput suum velauit.

Dicitur etiam coniugium ab effectu, eo quod virum & feminam coniungat, vt vna caro efficiantur, & idem quasi iugum trahant societate contracta ad prolem procreandam & educandam, & cetera matrimonij onera pariter ferenda.

IAM MATRIMONIVM, prout celebratur inter Christianos, & est nouæ legis sacramentum, potest defini: contractus legitimus, iustus & indissolubilis, inter virum & feminam, quo traditur mutua corporum potestas, & gratia sanctificans coniuges. Cuius definitionis prima pars, contractus, sic accipienda est, vt indicet societatis contractum, quem ad gignendam sobolem vir & femina, approbante Deo inueniunt: eumquæ Christo in lege noua assumptum insistentumque in signum rei sacræ: indissolubilis nimirum coniunctionis ipsiusmet Christi & Ecclesie, itemque gratiæ sanctificantis, quam conferend; est quoque vis eidem attributa: ita vt censeri debeat verum sacramentum nouæ legis: quod esse de fide habetur ex Concilio Florentino in instructione Armenorum, & ex Concilio Trident. sess. 7. can. 1. & sess. 24. in initio, & tandem aduersus hæreticos probant Bellarminus in lib. vnicō De matrimonio, controuersia prima, & Grego. à Valentinia ad D. Thomam tomo 4. disput. 10. quæst. 1. punct. 5. Ex quibus sumuntur sequentia documenta.

Primum est: contractum matrimonij legitime inter baptismo initiatos celebratum, sacramentum esse: quando quidem tali contractui, vt prædictum est, ratio sacramenti annexa est Christo. Videri potest Bellarm. loco citato cap. 7.

Secundum est: matrimonium esse nullum in ratione sacramenti, quoties in ratione contractus, ex aliquo defectu fuerit nullum, siue diuina siue humana lege. Nec enim ratio matrimonij reperiri potest, vbi vera ratio contractus deest.

Tertium est: illud quod in omni contractu inuenitur, debere necessario inueniri in matrimonio: quale est requirere consensum interiorem, explicatum per exteriorem: & contrahi posse cum absente per nuntium, aut procuratorem aut per literas. Pro quo faciunt iura quæ in verbo, *Idoneus*, citat glossa ad cap. finale, De procuratoribus in 6. Vbi tria ad id spectantia statuuntur. Primum est, nō esse procuratorem idoneum ad matrimonium contrahendum quia id non

habuerit speciale mandatum. Secundum, talis procurator non posse, sicut potest procurator ad alia negotia, alium suo loco deputare, nisi si ei specialiter commissum, propter magnum periculum, quod ex facto iam arduo posset imminere. Tertium, si reuocatus fuerit a domino antequam contrahat (licet tam ipse quam ea cum qua contraxit reuocationem eiusmodi penitus ignorarent) matrimonium postmodum ab eo contractum nullius momenti existere; cum in eo defuerit consensus eius sine quo firmitatem habere nequit.

3. Secunda pars definitionis legitimus, indicat ad verum matrimonium requiri ut contrahatur inter personas legitimas, seu nullum habentes impedimentum quod reddat illud inualidum, iuxta post dicenda in seq. tract. 3.

Tertia pars, mutus, indicat ad verum matrimonium requiri vtriusque personae contrahentis consensum interiore, quem alteri alteri signo aliquo sensibili explicet; prout in sequenti cap. 3. declarabitur: & constat ex sine memorati cap. finalis, & ex aliis iuribus quae ibidem notat glossa verbo Nequit.

Quarta pars, indissolubilis, indicat quod est communiter conueniat contractibus humanis, ut sicut fiunt per mutuum consensum, sic etiam possunt per mutuum consensum dissolui, matrimonium tamen indissolubile est. Ad quod plene intelligendum facient quae dicuntur in seq. cap. 4. De vinculo matrimonij.

4. Quinta pars, inter virum & feminam, indicat matrimonium esse tantum inter vnum & vnam: idcirco non posse inter virum & plures feminas simul contrahi licite, nisi dispensatione diuina, ut expressum est in cap. Gaudemus, De diuort. & aperte sequitur ex eo quod lex diuina esse prohibentem Christianis definitur in Concilio Tridentino sess. 24. can. 2. De sacramento matrimonij. Videri possunt Bellarminus in lib. vii. de matrimonio, cap. 10. & Gregorius a Valentia disput. 10. quest. 1. puncto 3. Nobis enim sufficit obseruare matrimonium vnius viri cum pluribus vxoribus non esse contra naturam legem: tanquam sola naturalis ratio ostendat tale illicitum esse & inualidum. Non enim ita est praesertim cum possit seruire proli procreationi & conseruationi: sed quia ab initio mundi matrimonium institutum est a Deo: attributis ei duabus proprietatibus: altera, ut esset vnus cum vna tantum: altera ut dissolui non posset. Id quod patet ex tali institutione in paradiso terrestri facta, Genes. 2. Quando enim dictum est. Erunt duo in carne vna] prior proprietates: quando vero Relinquet homo patrem & matrem, & adheret vxori suae] posterior designata est: interprete etiam Christo Domino, Matth. 19. ut a Concilio Tridentino notatum est sess. 24. in i. i. ubi habetur, quod Christus dum verba illa: Et erunt duo in carne vna: tanquam a Deo prolata referens dixit: Itaque iam non sunt duo, sed vna caro: apertius docuerit matrimonij vinculo duos tantummodo copulari & coniungi: statimque eiusdem vinculi firmitatem tanto ante ab Adamo pronuntiatam, confirmari his verbis: Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet.] Quapropter cum Deus postea Patriarchis concessit ut plures haberent vxores, non dispensauit proprie in lege naturae, quasi concesserit eis, ut aliquid contra eandem legem facerent: sed potius dispensauit in lege positiva, quam in paradiso terrestri, prout dictum est, ipse conseruauerat.

5. Sexta pars, quo traditur mutua potestas corporum, indicat id quod habetur ex cap. Matrimonij & quatuor sequentibus 27. quae est, contractum matrimonij perfici in mutuo coniugum consensu de praesenti; per quem in se mutuo transferunt potestatem corporum in ordine ad usum coniugij: cuius potestatis virtute, postea iuste a se mutuo petant coniugale debitum, ad matrimonij finem consequendum. Vnde sequitur prius, carnalem copulam non esse de ratione matrimonij, sed tantummodo esse actum, illud consequentem: ita ut ante eam sit perfectum matrimonium, quoad vinculum contractus & sanctitatem sacramenti: licet quoad significationem imperfectum sit, ut Couarr. in Epit. 4. Decret. part. 2. cap. 1. §. vnic. in princ. annotat ex Magistro sentent. & quibusdam aliis. Quae imperfectio consistit in eo, quod coniunctio Christi cum Ecclesia (quam hoc sacramentum significare, ex D. Paulo ad Ephes. 5. traditur in cap. Debitum,

de bigamis, & in Concilio Tridentino loco supra citato melius explicatur per matrimonium carnali copula consummatum, per quod coniuges suam vnam carnem argunt. cap. 2. De conuersione coniugatorum: quam per non consummatum.

S. quitur secundo, consensum in matrimonium non esse expressum in carnalem copulam, sed solum tacite seu implicite, ut in additionibus ad D. Th. m. 3. part. 4. quest. 48. art. 1. hac ratione docetur: quia consensus in copulam, non debet aliter intelligi, quam pro effectu, implicite continetur in sua causa: nempe quia potestas corporum, quam contrahentes matrimonium transferunt in se mutuo, causa est carnalis copulae; sicut potestas vtendi re sua, est causa usus.

Idem vero tacitus consensus includit duas condiciones. Prior est: si alter coniux petierit debitum: adeo ut possit quis matrimonium contrahere cum proposito nunquam consummari illud, nisi alter coniux exegerit debitum: si 3. certo sciret, eum nunquam petiturum, non censetur habere impedimentum repugnans voto castitatis, sicut non habuit in Beata Virgine: quia fuit cum Sancto Ioseph vero matrimonio coniuncta, ex cap. Sufficit, cap. Beata, & cap. Coniuges, 27. q. 2. Posterior conditio est: nisi alter coniux, post contractum matrimonium ingrediatur religionem: in antequam illud consummet: tunc enim quantumuis alter petat debitum: is tamen non tenetur illud soluere, qui vult ingredi religionem ex cap. 2. De conuersione coniug. & ex Concilio Tridentino sess. 24. De sacramento matrimonij, c. 6. Et ex eo quod naturalis ratio dicit contractum ad Dei gloriam institutum, eiusdem gloriae intuitu mutari possit in melius, si id fiat sine iniuria eius cum quo initum est, sicut accidit in proposito casu, in quo coniux quae relinquitur in saeculo, potest matrimonium inire, ut in eod. cap. 2. expressum est: & loco citato sufficienter significatum a Concilio Tridentino statuendo matrimonium tunc dirimi.

Ultima pars, & gratia sanctificans coniuges, indicat gratiam sacramenti nouae legis, in esse matrimonio Christianorum: quod certum est de fide ex definitione Concilij Tridentini sess. 7. De sacramento in genere & sess. 24. De sacramento matrimonij vtriusque canone primo. Et probatur: quia gratiam sanctificantem conferre significando, non nisi sacramento nouae legis conuenit: per quod prouide ad sacramentis veteris legis maxime distinguitur, congruenter definitione Concilij Tridentini sess. 7. De sacramento in genere can. 2. & 7. & Concilij Florentini in instruct. Armenensium. Quam Catholicam doctrinam aduersus sectarios defendunt Bellarmus in lib. D. matrimonij cap. 2. & aliorum sequentibus, & Gregorius a Valentia in memorata disput. 10. quest. 1. puncto 5.

Aduerte vero quod auctoribus citatis notat Sanchez lib. 2. De matrimonio, disput. 10. conclus. 3. gratiam sacramentalem matrimonij habere duplicem effectum: vnus est concupiscentiam reprimere: alter vero efficere ut coniuges fideliter sibi assistant, operas suos communicent, ac prolem religiose educant. Ad quos effectus cum facultas detur per matrimonium, consentaneum est dari pariter gratiam, per quam suis temporibus executioni mandantur. Pro cuius re pleniore intelligentia, quae antea notauimus in praeced. lib. 26. cap. 6. sub finem prioris sectionis videri poterunt.

CAPVT III.

De necessitate & institutione sacramenti matrimonij.

SVMMARIVM.

- 8 Matrimonium non est necessarium necessitate medij, & quo modo sit necessitate praeccepti.
- 9 Quando institutum fuerit matrimonium in lege naturae.
- 10 Quando in lege Evangelica.

CERTVM est matrimonium non esse ad salutem necessarium esse medij: nec item necessitate praeccepti quoad singulos homines. Vnus enim voti perpetuae castitatis sacris literis consentaneus, & omni tempore in Christi Ecclesia usurpatus & commendatus, satis ostendit naturam necessitate imponi. Quoad communiterem vero per illud

prae-

REGINA
DI
PRAE
IDR
E. V